

Nro. 48.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Decembernek 13-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

B é t s.

Itten egynéhány napoktól fogva, olly igen kemény téli napok járnak, mellyeket az erőssen fuvó szelek még inkább kedvetlenekké tésznek, hogy szerentsés embernek tartja magát az, a' ki most a' maga szobájában nyughatik.

A' Császár és Császárné Ő Felségek tegnap dél után, *Bétsbe* szerentsésesen vissza érkeztenek.

I. Olasz Ország.

Egy *Livornói*, Novemb. 14-kén napján költ magános levél ezeket írja: A' miolta, úgymond, *Korsikát* oda hagyták az Anglusok, nagyon meg

B b b

erössítették a' *Porto Ferrájói* kikötő helyet, és 12000 embert helyheztek oda bé őrizetbe, melylyen a' *Livornó*-beliek nagyon örvendenek, annyival is inkább, mivel a' mint nekik értékre esett, az Anglusok el-tökélették magokban, hogy *Livornót* újjolag vissza vegyék. — Az Anglusok minnekutánna az iránt tudósittattak vólna, hogy a' *Livornói* Fr. őrizet igen tsekély, és tsak 1600 emberekből állana, azonnal *Piombinóhoz* eveztenek, a' melly *Livornóhoz* tsak 6 mért földnyire vagyon, a' kiknek erejek, a' mint meg-lehetett tudni 4000 gyalogságból 1000 lovasságból, és egy 48 kemény és a' nagyobb rendű ágyúkkal meg-rakott hajóból áll, a' mellyet még más rendbéliek is fognak követni, a' kiknek *Piombinóhoz* való meg-érkezések alkalmatosságával, az oda ki-rendelt Frantzia őrizetek, magokat azonnál vissza húzták ugyan, de még is egynéhány *Pikétjei* szélső vigyázói, az Anglusok fogságába estenek. Mi légyen tulajdonképpen az Anglusok fel-tett tzielja, azt még közönségesen tudni nem lehet, de hogy az Aspectusok kemény időre mutatnak, annyi bizonyos. — Meg-értvén a' *Livornói* Fr. Commandáns az Anglusok *Piombinóhoz* való jöveteleket, azonnal a' szükséges rendeléseket meg-tette. A' várban éjjel nappal dolgoztat, mellynek kö falait körös környül ágyúkkal keményen meg-spékeltette, még pedig olyan formálog, hogy a' város körül helyheztekett ágyúknak két harmad részét, a' városból ki felé, egy harmad részét pedig a' városba bé felé szegeztette, abból az okból, hogyha a' városbeli nép magát tsendesen nem viselné, tehát a' nekik szegzett ágyúkat azonnal réájok lövettetné. — Nov. 13-kán az Anglusok könnyű lovassága *Livornótól* már tsak 2 órannyira járt, a' *Livornói* Fr. Commandáns pedig, *Módenába* és *Bolognába* a' végett küldett-el nagy sebességgel Kurirokat, hogy a' *Livornói* őrizet meg-erössítésére katonák küldettessenek, melly végett *Florentziából* is, egynéhány rendbeli truppok meg-érkezésekre várakoznak.

Nagy Britannia.

Az *Irlándiai* zenebonáskodás föll, a' közelebb múlt hónapnak 18-kán irt *Londoni* levelek azt hirlelik, hogy az, nem lett volna az Országban közönséges, és hogy csak az Orzágnak északi része lázzadott volna fel, a' mellynek lakossai eleitől fogva nyughatatlan elméjü emberek vóltanak. — De ezekre való nézve is olyan jó rendelések tétetttenek immár, hogy a' fel-lázzadás a' maga leg első szikrájában azonnal ki-óltatott, a' katonaság pedig olyan résen tartja a' maga fülét, hogy akármelley történhető fel-támodást azonnal el-tsendesithet. — A' *Dublin* várossában vólt őrizet is olyan parantsolatot vett, hogy *Irlándiának* északi része felé masirozzék, minden katonának 60 kemény töltések olztagattatván-ki, a' *Dublini* őrizet pedig a' szabad sereg béliekre bizattatott. — A' fel-támodattak közül már sokan el fogattattanak, *Irlándiának* pedig azon 5 északi *Districtussai* iránt, a' mellyekben a' fel-lázzadás magát ki-ütötte vala, a' végeztetett, hogyha benne a' tsendesség egésszen lábra nem állittathatnék, tehát ellenek egész erővel fel-kelevén, velek leg keményebb módon bánjanak.

Angliában is, *Licolnshire* és *Nordhamptonshire* Grófságokban, a' katonai erőnek meg-keztetése iránt ki-adott újj *Bill* iránt lárma támodatt vala, olyan képzelettel lévén a' lakosok, hogy őket a' regularis katonák közé majd széjjel el-olztván, az Országokon kívül *Irlándiába* fognák küldeni; de minekutánna értékre adattatott volna, hogy az újjonnan fel-állittatandó katonaság, egyedül csak az *Anglia* szároz földé szélein fogja tenni a' szolgálatot, hogy arra a' Frantziák kine szálhossanak, azonnal le-tsendesedtenek, kiknek előljárói mindazonáltal el-fogattattanak, mellynek alkalmatosságával azt is ki-tanúlták, hogy valami idegen utazok, ottan szerte széjjel járván, mind a' köz népet, mind pedig a' katonaságot, azok igyekeztenek a' magok gonosz befzédeik által el-tántorítani, gonoszra hajtani.

Az *Orániai* Hertzeg Német Országból ki-men-
vén, *Angliába* ment által, a' ki Nov. 17-kén *Lon-*
donban az Udvarnál meg-is jelent. — A' *Lord Mal-*
mesbury Nov. 12-kén a' Fr. Directoriumhoz által
adott hivatalbeli *Notája*, és a' Fr. Directorium-
nak arra tett felelete, ámbár az egész szerződést,
annak tzeljához tellyességgel nem közelítették,
és ezen egymással való levelezések nem igen ba-
ráttságos Tonuson irattattanak légyen is; mind
azonáltal valameddig *Lord Malmesbury Párisban*
múlatoz, mind addig az ő követtségének jó ki-
meneteléhez az Angliaiak nagy reménységgel
vagynak. — Orvos Doktor *Watson Robert*, és
Browne Richard, a' kik a' Király és a' Constitu-
tio ellen való öfzve esküvés vétkével vadoltatván,
rég-től fogva raboskodtanak vala, már most sza-
badon botsáttattanak. — Az *Exeteri* kereskedők,
a' Királyi titok-tanátsnak egy könyörgő levelet
adván-bé, abban mind a' magok kereskedések,
mind pedig az *Anglia* várossaiban lévő kezi mi-
vek, manufacturák meg-tsökkönések iránt pana-
szolván, azon esedeztenek, hogy az Igazgató Szék
találna-fel olyan módot, hogy az ő kezi mivek,
manufacturáik folytatásokat, ne kéntelenittessenek
félbe szakasztani. — *Angliában* némelly hellye-
ken öfve gyülekezvén a' Nép, a' Királyhoz egy
olyan értelmű memorialist kívántanak küldeni,
hogyha a' Frantzia Országgal való mostani bé-
kességbeli szerződésnek kívánt ki-menetele nem
találna lenni, ők a' háborúnak folytatására min-
den erejeket készék fel-áldozni. — *Lord Macart-*
ney a' Jó Reménység Fokához Gubernatornak ne-
veztetvén-ki, eddig az uttyát arra felé vette.

Frantzia Ország.

Az 500 személjeből álló tanátsban nem ré-
giben elé álván Deputatus *Renon*, a' Frantzia új
igazgatás modjával bé-tsúfzott azon tetemes hi-
bát adta-fel a' meg-orvoslás végett, hogy Fran-
tzia Országban, a' Férjfiak a' Feleségeikkel, és az
Asszonyok a' magok férjekkel igen keveset gon-

dolván, mintha egyik a' másiknak tsak köntösei vólnának, igen hamar túl adnak rajtak, és magoknak más férjet, más feleséget szereznek, mellyre való nézve az abból való ízámtalan sok rosz következésekre való nézve, az egymástól való könnyü el-válást igen jó lenne keskenyebb határok közé szorittani, a' kinek ezen fel-adását, hogy a' Polgári törvényes könyv meg-fontolása, meg-hányása vetése alkalmatosságával elé vévén, szorossan meg-visgaliák, meg-határozatott. — A' *Párisi* levelek azt hirlelik, és egyszersmind erős-sittik is, hogy *Párisban* 15 organizalt compania tolvajok vólnának, a' kiknek mind előll-járojok, mind pedig egyiket a' másikkal meg-ismértető jelek vólna, és hogy ők a' Frantzia Ország Depar-tementumaiba, olztáljaiba, minden felé széltiben leveleznének. — Director *Barrás* iránt az a' hir, hogy ő igen beteg lévén, a' Directoriumba való Praesidiumot, helyette *Larevelliere-Lepaux* folytatja mostan. — A' Mandatáknak úgy meg-rom-lott a' betsek, hogy 100 livránnyi Mandatáért, kész pénzbe, két livránál, és 16 solsnál többet nem adnak. — Hogy a' *Pármai* Hertzeggel való békességes szerződést, már a' vének tanáttsa is helyben hagyta vólna, azt a' Nov. 17-kén irt *Párisi* levelek is hirlelik. — A' magok járásokból 1300 millionyi Mandáták vétettek-ki. — A' kik a' Nemzet Jószágai közül valamit meg-vásárolván, annak árrával adossá maradtanak vala, azoknak meg-engedtetett immár, hogy a' magok adossá-gaikat, akár kész pénzel, akár pedig Mandáták-kal, azoknak járások szerezént fizessék-ki.

A' Frantzia Respublika, a' Spanyol Király-nak közben járása által a' *Pármai Piacenzai* és *Guastellai* Hertzeggel ezen ide alább meg-irt fel-tételek alatt lépett békességre. 1) Mind a' két hatalmasság között barátság, és minden leg kis-sebb tettetésen kívül való egyet értés légyen. — 2) A' melly ez előtt kötött szövetségek pedig, a' tsak most említett Articulusnak akadályúl lehet-nének, mindazoktól mind a' két Fél el-áljon, és

hogy a' most szövetséget kötő Felek közül, egyik is a' másik ellenségének semmi dologban segítségére ne légyen. 3) A' *Pármái* Statusban egy Frantzia Emigrans se szenvedtessék-meg. 4) Mindenik Fél, a' ki a' mit a' másik Fél embereitől vagy el-vett, vagy sequestraltatott vólna, azt adja vissza, vagy a' sequestrum alóll szabadittsá-fel. 5) Hogy a' *Pármái* Hertzeg, a' Floréalnak 20-kán *Bonapartenak* meg-igért Contributiót tökéletesen ki fizesse, és hogy ezután a' *Pármái* Hertzeg, a' Frantziáknak leg kissebb Contributiót is többet adni ne tartozzék. 6) Hogy az egész *Pármái* Hertzegség, ennekutánna úgy tartottassék, mint a' Frantzia Respublikával barátságban lévő hatalmasság földje, a' mellyben ha mi féle dolgokat naturalékat, a' Frantziáknak kellenék adni, a' Frantziák mindazokat pengő pénzel fizessék-meg. 7) Hogyha pedig a' szükség úgy találná kívánni, hogy a' Frantzia truppoknak a' *Pármái* Hertzegség földin kellenék kereftül menni, a' szabadon meg-engedtettessék. 8) Az ellenség truppjait pedig azon kereftül menni meg ne szenvedjék. 9) Az egymás földin való szabad kereskedés, de nevezetesen. 10) Hogy a' ki nem készített selymet, gabonát, olajat, barmokat, sajtat, bort, kő olajat, és a' *Pármái* minden egyéb termeszteseket, productumokat, a' mellyekre Frantzia Országának szüksége lehetne, oda szabadon bé-lehessen vinni. Hogyha pedig a' környülállások valahogy azt kívánnák, hogy az ő termesztesei nek az Országból való ki-vetele meg-tiltattassék, a' tilalom ne tsak a' Frantzia Polgárokat illesse, sőt inkább azoknak ki-vitelek, nékiek mindenek-nél hamarább meg-engedtettessék. 11) Frantzia Országból, és annak Coloniájiból is hasonlólag, minden termesztesek szabadon bé-vitethessenek. — 12) Mind a' két hatalmasságok fabrikájokban készült mivekre nézve is, a' fellyebb irt szabadsággal éljenek. Hogyha pedig ezeknek-bé, vagy ki-vételeknek határ közé kelletnék szorittatni, e' tsak annyi részben eshessék-meg, a' mennyiben azt a' hatalmasságok közül valamellyik fabrikája

állapotja szükségesképpen meg kívánja, a' melly történetben azt a' hatalmasságok közül mindenik fél meg-tselekedheti. 13) A' Portékáknak az Országból ki, vagy bé-vitelek iránt való vám felett vagy meg-egygyezzenek, vagy pedig a' Frantziák úgy tartattassanak, azzal a' jussal élhessenek, mint a' mellyel a' *Pármával* barátságban lévő más hatalmasságok élnek. 14) Azoktól a' Frantzia Portékáktól, a' mellyek Olasz Országba vittetnek, a' *Pármai* földön semmi harmintzad ne vétettség, hanem az ottan való keresztül való vihetésért fizettség valami vám, a' mint azt az utoknak jó állapotban való tartások meg kívánja. 15) A' *Pármai* termeléseket is éppen ilyen módal lehessen Frantzia Országba bé-vinni. 16) Ezen békesség kötésbe, a' *Batáviai* Respublika is befoglaltassék. 17) És hogy ezen Tractatus leg feljebb is egy hónap alatt, mind a' két felektől raticaltassék, helyben hagyattassék. — *Párisban Brumairnak* 15-kén (Nov. 5-kén) a' melly szövetségnek *Charl Delacroix*, Gróf *Politi*, és *Ludvig Bolla* irták vala alá magok neveiket. — Ezek felett egy különös Articulusban a' szövetséget kötő mind a' két Felek által a' határozottatott-meg, hogy mindenik, a' másik Fél' ki 's bé vijendő Portékáinak egy negyed részétől, semmi vámat nem kíván, a' más három részre eső kevés vámat pedig, a' határ szélin önként, minden erőltetésen kívül meg-fizetteti.

A' Frantzia Ország, és *Portugallia* között való kereskedés felöll az a' hir, hogy az, félben szakasztatott volna. — A' közönséges levelek újjra azt kezdték hirtelni, hogy *Lyonban* igen nagy inség vagyon, és a' város Emigransokkal tele lévén az egymás közt való öszve esküvés szinte szinte ki-üti magát, az oda való Municipalitas pedig, semmit sem akar rólla tudni. — Gen. *Clarke* feöll *Párisból* Nov. 19-kén úgy irnak, hogy a' fegyverfzűnésre való nézve, követtségül *Bétsbe* küldettett volna, itten pedig rolla semmit sem tudnak. — A' *Módenai* Követ *d'Est* felöll *Párisból*

Nov. 21-kén azt írják, hogy olyan rendelést vett volna, hogy *Párisból* mennyen-ki, mivelhogy az ő *Principalissa*, a' fegyverfzűnésbéli kötést megrontotta volna.

Batáviai Respublika.

A' *Leydai* közönség is, a' mint az iránt Nov. 24-kén irnak, nagyon erőssen kívánná már azt meg-tudni, hogy mint léfzen a' *Constitutio Plannumának* dolga, vallyon egéffzen meg fog e' az vettettetni, vagy pedig benne valamelly jobbittás fog tétettetni? mellyet többnyire azért kezdetenek megvetni, mivelhogy annak fundamentoma nem az egygyesség, hanem annak egyedül való tzélja, a' foederalismus. — *Amsterdamban* nem régiben olyan történet adta elé magát, a' mellyet az oda való lakosok nagyobb része egy forma gondolkozásának megmutató jeleül lehet tartani. — Az oda való *Teatrumok* közül egyikben, azt kívánván a' nézők, hogy a' *Marseilleré* Marsat musikálják el, ez kívánságokra tellyesített, mellyet alig végezhettenek-el, és azonban egy Polgár azt kiáltja fel; Eljen az egyesség, és a' Respublikának megoszolhatatlansága! Vesszenek-el minden foederalisták! A' mellyre a játék néző helyen nagy öröm kiáltás esvén, újjolag azt kiáltották. — Vesszenek el a' foederalisták! Vesszenek-el az Aristokraták! — A' *Svéciai* Követ a' *Batáviai* Respublikának azt adván értésére, hogy az országlást az ő Királya már a' kezihez vette volna, egyfzersmind arról is bizonyossá kívánta tenni a' Respublikát, hogy *Gustav Adolf* továbbra is barátságban kíván lenni a' *Batáviai* Respublikával. — A' *Leydai* levelek hirlelik azt is, hogy a' *Rénus* vize jobb partyán, tsak a' *Lefebure* és *Macdonald* divisiói vólnának, a' több *Frantzia* truppok pedig, magokat *Hundsrucken* felé visszahúzták volna.

II. *Olasz Ország.*

A' *Bétsi* Udvari Diarium tartása szerént, a' Pápa Ő Szentsége Birodalmának oltalmazása vé-

gett, Ő Szentsége olyan kemény készüléteket tétet, hogy Dec. 1-ső napjáig 6000 emberekből álló gyalogságot, 1000 emberekből álló lovasságot, és 400 ártilléristákat kívánt újjolag fel-állittatni. — A' hadi segedelembe önként való ajándékokat a' nép még meg nem szünt az Ő Szentsége Birodalmában öszve hordani. — A' közönséges levelek szerént, tsak *Olasz Országi* mese vólt az, hogy a' *Neápolisi Király* a' Fr. Respublikával békességre lépett vólna, és a' mint a' *Bétsi Udv. Diariumból* is olvasni lehet, *Nápolyban* is a' had folytatására a' készülétek még mind tétettnek, és az önként való hadi segedelemre szolgáló ajándékok is, még mind adattatnak, és szedettetnek-öszve.

A' Nov. 21-kén költ *Roveredói* levelek szerént Gen. *Dávidovich* a' Frantziáknak *Rivolinál* magokat keményen bé sántzolt 1000 embereire Nov. 17-kén réájok hajtótván, sőt maga Gen. *Dávidovich* is, két eskadronok vezérlését kezéhez vévén, a' Frantziáknak ottan lévő ártillériájokat tsak hamar el-vették, és az ellenséget minekutánna az ő emberei közül sokakat le-apritottanak vólna, a' maga visszá huzására kéntelenítették. — Gen. *Hertzeg Reusz* pedig, annakutánna a' *Chiusai* posztok felé nyomúlván, a' Frantziáknak 150 emberekből álló ottan lévő őrizetei néki magokat Capitulatió mellett fel-adták. — A' *Rivolinál* való tsatában, az ellenség 1400 embereit vesztette-el, a' kik között 2 Generálisokon, 2 Obestereken, és 4 Oberstlieutenántokon kívül, 78 tisztek vóltanak. A' mi vesztésünk nem igen nagy vólt, Gen. *Dávidovich* pedig annakutánna *Castelnuovo* felé nyomúlván elé, a' maga fő kvártélját oda közel helyeztette. — A' Nov. 15, 16 és 17-kén, Gen. *Alvintzi*, és Gen. *Bounaparte* között tartatott véres tsatában is, a' Frantziák sok embereiket vesztették-el, a' melly tsata *Artole*, *St. Bonifació*, *Alberedó* és *Breon* nevezetű faluk tájjékán történt, a' honnan végtére a' Frantziák tovább kergettettek. De az ellenség meg-erössítvén újjolag magát, és az *Austriaiak Villa Nuováig* nyúló sere-

gek jobb szárnyára tsapatván, ugyan ekkor is vissza verettetett, a' melly tsatában két Generáljai fogattattanak-el, de még is Gen. *Alvintzi* jobbnak tartotta magát *Montebellóig* vissza húzni. — Minthogy pedig ez által a' *Veronától Tyrolis* felé menő utak szabadakká lettenek, egy Frantzia corpus, a' hegyek közül *Perinál* elé nyomúlván, Gen. *Dávidovichnak* Nov. 21-kén azon serege szárnyára tsapott, a' melly *Camparán* fejl telepedett vala le, a' honnan Gen. *Dávidovich* az ellenséggel való öfzve ütése után tanátsosobbnak tartotta magát vissza húzni, a' melly után a' Frantziák a' *Dolce* mellett lévő hidat fel-égették. — Nov. 23-kára kelvén, és a' Frantziák is érezvén, a' sáfrány illatot, *Peri*, *Offenigó*, *St. Andreas*, *St. Anna Breonió*, és a' több ott körül bé való helyekről mind vissza húzták magokat *Verona* felé, a' mi trupjaink pedig már most azon iparkodnak, hogy *Peri* felé nyomúljanak elé. — Hogy a' fennebb említett helyekről, a' Frantziák magokat olyan sebessen vissza húzták, annak azt tartják okául, hogy Gen. *Alvintzi* *Verona* felé kezdett vala elé nyomúlni, a' melly által a' Frantzia seregek veszedelembe eshettenek volna.

Austriai Belgium.

A' *Mechelni* Kárdinalis, a' maga megyéiben lévő minden Papokhoz, az Apostolok modjak szerént, igen gyönyörűséges levelet küldett, a' mellyben őket arra inti, hogy a' magok halgatóikat, mind a' mostani országglás idején, mind pedig egyébkor, a' felsőbb hatalmasságoknak tartozó engedelmességre kívánnják réá vinni, azt vetvén egyfzersmind az egyházi szolgák szemek-re, hogy az Anarchiának semmi is olyan nevezetes szerző oka nem vólt volna, mint az ő eddig való halgatások. Az egyházi renden lévők jofzágaik nem adattathatnak-el olyan jó móddal, dal, mint sem a' mint az iránt vélekédtenek vala, kevés vevői találkozván azoknak. — A' templomok pedig már nagyobb részint mind ki-puszt-

títottanak, meg-fertéztettek, a' mellyekben találtatott portékák igen oltsó pénzen vesztegettettek-el — a' külső Isteni tiszteletnek már semmi nyoma nem lattzik ottan — és az oda való kereskedésnek is, tsak nem egélfzen nyaka szakadott.

Elegyes Tudósittások.

A' *Kéhli* erősség mellett, Nov. 21 és 22-ik napjain történt viaskodásról, következő bővebb és környülállasosabb tudósittást vettunk *Offenburgból*. Maga *Moró* fő vezér kommandirozta a' *Kéhli*, 12000 főből álló katoná örizetet a' Cs. K. seregek által képzitett circumvallationalis lineának el-rontására és ártillériájoknak el-vételére. Első forpofztunkat barátságos szin alatt meg tsalván és meg ölvén az ellenség, az első redutat el is vette, hanem a' másikat, a' mellyben Gr. *Sztáray* F. M. L. regimentjéből 65 ember fekütt, igen nagy árron vette-meg, és előbb nem, mig azok el-húllottak volna. Olly nagy dühösséggel viaskodtak ezek egymás ellen, hogy egymás üstökébe kapván, puskájok agyával verték egymást agyon. — Ezen alkalmatossággal igen vitézi módon viselte magát *Fridrik* Órániai Hertzeg, a' ki azon szempillantásban, a' mellyben forpofztjaink a' lineának egy részét el-hagyni akarták, oda érkeztén, a' Gr. *Sztáray* egyik compániájával előre nyomúlt, 's addig tartoztatta az ellenséget, mig több segítség érkezett volna hozzá.

Mihelyt *Károly* fő Hertzeg az ágyúzást halotta, leg ottan lóra ült 's *Kehl* alá nyargalt, 's kártátsokkal lövetett az ellenségre. — Az úgy nevezett *Párisi* huzárok közül 800 embert egélfzen öszve vagdaltak a' *Karatzai* könnyűszerű lovasai, a' kikkel együtt 4000 ember húllott-el, esett sebbe, és fogságba a' Frantziák közül.

A' *Konstantzinápóllyi* tudósittások szerént, a' Frantzia Respublika eddig vólt követe *Verninac*, *Konstantzinápóllyban* Frantzia újságokat kezdett ki-adattatni, a' melly a' jól gondolkozó Törö-

köknek nem igen tettzik. — Ezen újság levelek azt hirtelik, hogy a' Fr. Respublika új követe *Aubert Dubeyet* Octob. 2-kán oda meg-érkezett volna meg *Konstantzinápolyba*.

Hadi Történetek.

Nov. 28-kán *Károly* Hertzeg egy trombitást azzal az izenettel küldett vala által a' *Hünningeni* hidnál lévő Frantzia sereg Generáljához, hogy ez, a' maga seregével együtt elébb áljon, és hogy az ottan lévő hidját is, mint a' hangya a' tojását, magával együtt el-vigye, mert különben porúl fog járni, mellyekre minekutánna a' Fr. Generális azt felelte volna, hogy se az egyiket, se pedig a' másikat tellyesíteni nem fogja, erre 4 óra után az Austriaiak olly keményen tüzeltek a' hidra, hogy azt egyik a' másiktól el-szagatván, foghattáké ki a' vizből annak valamelly részét a' Frantziák, vagy nem, azt még eddig tudni nem lehet. Ejtőzákára kelve pedig, újra repülő hidat készítvén magoknak a' Frantziák, azon kereftül a' hidnál való őrizetet 4000 embe- reikkel erősítették-meg, ámbár az egymásra való tüzelés egész ejtőzaka meg nem szűnt légyen is. Az Austriai ottan lévő seregek felől azt írják, hogy ők még egy tüzes gollyobist se löttének volna ottan ki, azzal is kedvezni akarván az emberi vérnek, a' mellyet, a' meddig tsak lehetséges lészén, el is kívánnak kerülni. — Hogy *Hünningenre* a' miéinkek Nov. 28-kán hány óra tájban kezdettének réá tüzelni, ebben a' külömb-külobmféle levelek meg nem egyeznek, de abba meg, hogy réájja tüzeltének, a' melly által az épületekben felette sok károk tétettettek. — Az egymásra való tüzelés pedig még Novemb. 29-ke reggelén is mind tartattatott.

A' *Rénus* mellyékin, nevezetesen pedig *Grünstadt* tájjékán, egynéhány napoktól fogva a' Frantziák ismét meg-kezdettének szaporodni — a' mint ezt a' *Manheimi* Nov. 30-kán irt levelek hirtelik; a' *Károly* Hertzeg fő kvártélja pedig, akkor, mi-

kor ezen levelek irattattak *Willstaedtnél* vólt. — *Kirchheim*, *Bolanden*, és *Grünstadt* körül, megsaporodván a' Frantziáság, a' falukan már a' lovakat kezdték ismét le-vagni, és abból magoknak *Roszprádel*t (sültet) készíteni. — *Speyer* környékét pedig a' Frantziák ismét oda hagyták, mellynek jobban való meg-kémlelésére, Generál *Hotze* Novemb. 30-kán küldett vala ki egynéhány rendbéli kémeket. — A' *Sámbre* és a' *Más* vize mellett fekütt Fr. táborok felöll azt írják, hogy azok, a' *Rénus* mellyékin fel felé, *Hundsrücken* és *Trierne*k vették vólna a' magok utjokat. — Gen. *Kléber* is *Koblentz*ből *Hundsrücken*be megyen. — A' *Rénus* vize bal partyán lévő seregek fel felé kezdtének takaradni, helyekbe pedig az északi ármádia fog le-telepedni. — A' *Sieg* vize tájjékán még eddig tsendesség vagyon. — *Hundsrückennél* *Kirberg* tájjékán 10000 emberekből álló Fr. tábor telepedett-le, a' *Rénus* jobb partyán pedig, az Austriaiak is igen megsokasodtanak, és *Siegburgban* minden házok katonákkal tele vagynak.

A' mint a' *Hanau*i Dec. 2-kán irt levelek hirtelik, az Austriaiak Nov. 28-kán kezdvén leg elébb *Kéhl* várára keményen tüzelni; annak alkalmatosságával, a' *Kéhlben* vólt Frantzia forposztokat visszátverték. A' *Náhe* vize mellyékin a' Frantziák tsendesesen viselik magokat, a' Császáriak pedig *Manheim* és *Máintz* között olyan sokan vagynak, hogy a' Frantziák réájok való tsapásoknak mindenkor ellent álhatnak. — Gen. *Beurnonviller*ől azt beszélik, hogy *Holláudiából* az iránt vett vólna tudósittást, hogy ottan a' nép nagyon fel-háborodott vólna, és hogy annak letsendesítésére, és zabolán való tartására, mentől hamarább kemény truppokat küldene bé; a' *Hollándiaiak* pedig nevezetesebben azért nem vólnának a' mostani országglás modjával meg-elégedve, hogy nem régiben is, azt a' rosz hirt vették vala, hogy az Anglusok a' *Jó Reménység Fokánál* egy egész flottájokat, és napkeleti *Indiában*, *Batavián* kívül, minden birtokokat el-vették vólna.

Frankfurtban a' *Ménus* vize mellett egy *Sondershauseni* 85 elztendős gazdag szüz leány meghalálozván, egy nevezetes summa pénzt a' végre hagyott fordittatni, hogy abból egynéhány Kis-Affzonyokat tartsanak-el, a' kinek testamentuma szerént, a' leg első Kis-Affzornak 40 elztendeig kell a' klastromban ülni, a' melly fel-tétel keményetskének láttzik lenni. A' *Nassaui* Hertzegnek pedig azért, hogy az ő testamentumát tökéletességre hajtassa, elztendönként 20 ezer for. testált.

A' *Freyburgi* Universitas *Károly* Hertzeget örökös Rectorának vállasztván, ő Hertzegsége is olyan kegyes vólt, hogy a' tudományok folyására vigyázó fő igazgatói hivatalt, magára felvállolni méltóztatott.

Tudósittás.

Magyar és Erdély Ország Historiája, melly irattott Deák nyelven a' N. Enyedi Collegium Professora *T. Körösi György* Úr által.

Ezen nevezetes munka, mellynek igen nagy érdemű írója, még 1779-ben meg hólt, nagyobb része előtt esméretes az olvasó Magyar Közönségnek, ámbár a' kéz írás alóll ki nem hatolhatott. Most tehát hosszas fontolások után, hogy sokkal többeknek használhassak kívánom ki adni mintegy három darab nyoltzad formában. Ezen Magyar Historia olyan tökéletes, a' milyent még ekkorában Magyar Olvasóink sem más, sem Magyar Nyelven nem láthattak. A' tudós Iró mindent öfzve szedett, valamit tsak a' leg régibb időbeli tudósításokból kaphatott, minémű a' *Deguinez*, *Pray*, *Desericius*, és más sok nagy nevű Irók munkái, és a' Kristus születése előtt egynéhány Százzal kezdve, le-hozta Historiáját 1737-ig a' *Belgrád* meg vételéig, ki dolgozván minden Mátériákat a' leg jobb izléssel, és jó rendel. Ki válagatván a' sokból, és a' költeményesekből, a' velöt, és az igazat.

A' mit már ő el nem végezhetett, vágy a' melly tudósítások az ő halála után jöttek világ eleiben, azokat a' mi *Göttingai* Tudós Historicusunk, Angl. Kir. Udv. Tanátsossa Professor *Schlözer* Úr fogja hozzá adni, a' melly a' munkának minémű tökéletesítésére fog szolgálni, minden latja.

Illyenek már e' következő Pontok:

1) Valamit kaphatni a' nem rég találtatott Irókból; minéműek az Északi *Muszka* régi Iró *Nestor*; a' *Mongol* Fejedelem *Abulgasis Bagadur Chan*; és mások, azokat egy különös részbe fogja ki dolgozni, mellyet Magyarra fordítva, a' maga helyére bé tészek. Ezen részben a' Magyarok Eredetéről a' leg újjabb vélekedéseket fogják találni az újság Szerető Olvasok.

2) Az egész munkában végig, a' nevezetes újjabb vélekedéseket a' régieken kívül mind elő fogja hozni jegyzésképpen.

3) Az 1737 esztendőn alól lévő részét is Historiánknak ki fogja dolgozni egész mái napig lehozván.

4) Én magam a' Levelek szélére, az esztendő számát, és az Historia velejét egy két szóval mindenütt ki nyomtattatom.

5) A' Könyv eleire egy igen rövid Kronikát tészek, mellyből minden nevezetes dolgot esztendő folytában lehessen hirtelen meg találni.

6) A' Könyv végére pedig, egy tellyes ki dolgozott mutató táblát ragasztok Abétzeként.

7) A' nagy nevű *Körösi György* Életét, röviden a' Könyv eleibe függesztem.

8) Az egész munka olyan módon lesz készitve, hogy a' leg szorossabb Censurán is mindenütt bátran mehessen, és köz haszonra való lehessen; minthogy a' Censurát előbb meg is járja.

A' kinek tehát kedves Hazámiai közül illy betses Munkához kedve van, előre fizethet, vagy nevét fel irhatja e' szerént:

A' kik előre fizetnek azok a' Könyvet kapják 3 Rf.

A' kik tsak neveket irják le, azok 4 Rf.

A' kik pedig a' dolognak végét várják, azok 4 Rf. 30 kr.

Hogy kiki bizonyos helyre, és könnyen letehesse pénzét, e' néhány Jó-Akaroimat bátorodom ki-jegyezni annak kézben vételére:

Bétsben T. *Pántzél Dániel* Urat.

Győrött T. *Ráth Mátyás* Urat.

Komáromban T. *Mindszenti* Urat.

Debretzenbe T. Prof. *Szilágyi Gábor* Urat.

Patakon T. Prof. *Szabó Dávid* Urat.

Kolosváratt T. Könyváros *Hochmeister* Urat.

N. Enyeden T. Prof. *Benkő Ferentz* Urat.

N. Vásárhelyt T. Prof. *Dosa Gergely* Urat.

Udvarhelyt T. Pred. *Kassai Sámuel* Urat.

Ide értvén önként a' bé-vett rendtartást, melly szerént minden jó Akaroim, akár a' nevezettek, akár mások, kik talám fáradságokat önként ajánlanák, a' tizedik Exemplárt ingyen fognák kapni,

Sokat tanakodtam értelmes jó Barátimmal, Deákúl kelleneé a' *Körösi* Historiáját ki adnom, vagy Magyarra fordítva? Deákúl Német, 's más Országok is olvashatnák, az Hazának tsak egy része; de Magyarúl, ámbár az idegenek nem értenék, de az hazában mindenek, még a' szép Nem, 's a' gyermekek is olvashatnák; és így sokkal szélesebben terjedne-ki annak hafzna. Valyon nem elég oké ez utólsó, hogy inkább Magyar Nyelven adjuk ki? E' részben meg nem határozam addig magamat, mig mind azoknak Votumokat öfzenem gyűjtöm, a' kik vagy előre fizetnek, vagy leg alább neveket le-irják. Mihelyt ezeknek számokat láthatom, mellyet a' tisztelt Collector Urak, jó akaroim küldeni méltoztatandó Levelekből tanulhatok-ki; mindjárt meg-határozva léfzek, és a' többséget követem. *Göttingában* Octob. 20-kén 1796-ban.

Gyarmathi Sámuel,
Med. Doctor.